

Siguem fusterians

La sinuositat del pensament de Fuster “seglevinteja” i ens diu molt del segle XXI.

Només el fet que fugim de la complexitat com de la pesta explica que no ens passem el dia llegint Joan Fuster, parlant de Joan Fuster i, en definitiva, duent Joan Fuster per bandera. Fuster desmenteix, ell tot sol, el tòpic segons el qual la catalana és una literatura sense pensament, i altres llocs comuns rics en autoodi com ara que catalans, valencians i illencs (sobretot aquests dos últims), o bé els “mediterranis”, en general, som negats per al pensament abstracte, que seria patrimoni dels cervells nascuts i crescuts nord enllà, amb condicions educatives i climàtiques més severes. És fals, així mateix, que Fuster estigui tot sol en la literatura de pensament en català: un segle com el XX, que ens ha donat Eugeni d’Ors, Josep Ferrater Mora, Joan Mascaró Fornés, Lluís Duch o Raimon Pannikar, a més d’en Fuster mateix, és un segle poblat de gegants. I la seva influència es pot rastrejar en moltes de les obres majors de la literatura “no de pensament”, és a dir, de la poesia o la novel·la de les últimes dècades.

És una bona notícia, es miri com es miri, que les institucions valencianes estiguin a l’altura del moment i que no escatimin implicació en la celebració de l’Any Fuster. Començant lògicament per la Generalitat Valenciana, que s’hi ha posat sense tardança, presentant el logo —un disseny francament bonic de l’artista Dani Nebot— que farà de paraigua o de segell identificador en cadascuna de les activitats incloses en el seu programa. Probablement, això de començar pel logo hauria merescut alguna ironia fusteriana: esperem que no calgui suprimir de les fotos la cigarreta que quasi sempre duia a la mà o a la boca l’home de Sueca, com es va fer a França amb motiu de l’Any Sartre. Però hem d’estar d’acord que el fet que els governants del País Valencià no s’alineïn amb aquells

SEBASTIÀ
ALZAMORA

que, en vida de Fuster, van col·locar una bomba a casa seva a Sueca, sinó que ho facin amb els fusterians, és, sense discussió, ben positiu. La Universitat de Barcelona ja té anunciat un simposi Fuster a començaments de febrer, i cal esperar que la resta d’universitats principals, així com les valencianes i la de les illes Balears organitzin les seves activitats (si no és que ja ho han fet i no n’estic al cas; si és així, ja em disculparà qui correspongui).

El més important, òbviament, serà la bibliografia que generi l’Any Fuster, tant pel que fa a llibres que indaguin o proposin lectures o aproximacions a l’obra fusteriana, com pel que fa a reedicions dels llibres de Fuster. Edicions 62 tenia quasi l’obligació d’encetar l’any reeditant el que fou el primer títol del seu catàleg, el seminal *Nosaltres, els valencians*, que es troba a la base no tan sols del valencianisme modern sinó de tot el catalanisme dels últims seixanta anys. Edicions 3i4, per la seva banda, té també un compromís, podríem dir umbilical, amb Joan Fuster, i han començat per posar a les

llibreries dos títols fonamentals: un és el *Diari 1952-1960*, que l’editor Jan Bruquetas ha definit com l’obra “més paradigmàtica” de Fuster pel que fa a l’assaig literari, perquè “no és un dietari íntim ni personal, sinó que és el lloc on sense les cotilles del format d’un diari o una revista Fuster desplega el seu pensament i l’assagisme”. L’altre títol és *Hem d’acostar-nos més a València*, de Josep Pla, amb selecció i introducció (que cal llegir, com tots els papers d’aquest autor) d’Antoni Martí Monterde, estudiós i deixeble de Fuster que coneix a fons l’amistat i la sintonia que van unir Pla i Fuster. Un llibre recent ben recomanable, i encara recent, per entrar dins el pensament de Fuster, o per tenir-ne una síntesi, és l’antologia *Fuster per a ociosos*, a càrrec del novel·lista i periodista (i fusterià de soca-rel, també) Xavier Aliaga, publicat per Sembra Llibres.

Deia al començament que sembla mentida que no llegim més Fuster, ni en parlem més del que ho fem. Sí que, en canvi, el citem molt (sense llegir-lo), i és previsible que la celebració d’un Any Fuster faci que se’l citi molt més encara, però sense profit i sense solta ni volta —com també li succeeix sovint, precisament, a Josep Pla. Fuster no és una rebosteria a la qual es pugui acudir a la recerca d’una cirereta que permeti adornar un pastís retòric, com sovint es fa, sinó, com deïem, un pensador d’una complexitat important (emocionant també, per què no), que aquest any ens hauria de convidar a comprendre. La sinuositat del pensament de Fuster (“les meves contradiccions són les meves esperances”, una de les frases que figuren al top de les més citades) “seglevinteja” a fons, i ens diu molt del segle XXI pel qual baixem com cagalló per sèquia. Siguem hiperboris, deia Nietzsche. Nosaltres, ara, siguem fusterians.

Escriptor